

AANTEEKENINGEN
OVER KUNST IN BELGIË.
I. GEORGE MINNE.

In 1908 publiceerde ditzelfde tijdschrift een opstel van mij over dezen beeldhouwer, dat later in mijn boek over „Kunst en Geest in Vlaanderen” herdrukt werd. De lezer veroorlove mij, er het volgende uit over te nemen tot inleiding van deze regelen, die bedoelen voorloopige aanvulling, tevens bevestiging der leidende vooruitzettingen van die eerste studie.

Ik schreef toen: „Het is geenszins overdrijving te zeggen, dat zijn arbeid (deze van George Minne), in geleidelijke uitvoering naar de eindelijke voltooiing, en steeds, het hoeft herhaald, binnen de perken van zijn wezen en zijn kunst, — die is deze van den beeldhouwer, — gehoorzaamt, als de arbeid der allergrootsten, en met eene duidelijkheid die den doorgronder verbaast, aan den eisch, door ons vooruitzicht en de onontkomelijke decreten gesteld, dat hij, in steeds-eenvoudigere en toch steeds bepaaldere persoonlijkheid, de grootste som van algemeene menscheijkheid weêrgeve”.

En verder verduidelijkte ik: „Begonnen — ik vat samen — bij verbeelden van naakte, maar scherpe realiteit, om later het gedweë of schrijnende, onmiddellijk of overdrachtelijk, in legendarisch onderwerp en bepaald-gekozen gedaante of de afgetrokkenheid van een veelbeteekenend gebaar, ervan uit te drukken; later gerezen en gepuurd tot ontwerpen, die hogere gevoelens, in hunne fijnste schakeeringen, tot bij eene eeuwige beteekenis, wisten weêr te geven; — hiëratisch geworden haast, na zijne kunst uit de liefde voor werkelijkheid naar 't reinste bedoelen te hebben geleid (zoo voert de „Dorpschout uit het Musaum van Gizeh naar 't „Wegen der Zielen” in de Egyptische tempels): langs zulken weg reist de nog-jonge George Minne — hij is pas over de veertig — naar eene misschien meer en meer aparte, maar diep- en diepere menscheijkte kunst

die — het heeft herhaald — daarom nooit gedachtelijk zal worden”.

— Toen ik dit, zes jaar geleden, uit volle overtuiging neêr-schreef, overtuiging die te vaster stond, dat de kunstenaar, met wien ik, in tijden van groote vertrouwelijkheid, haast nooit over zijne kunst sprak (hij verafschuwde zulke gesprekken, instinctief als hij was — en blijft — in het volgen van hetgeen ik niet aarzel te noemen zijne roeping), dat de kunstenaar, zeg ik, mijne verzwegen inzichten steeds maar opnieuw bevestigde bij krachte van zijn werk; — toen ik dit schreef, kon ik niet vermoeden, en hadde ik als eene onmogelijkheid verworpen, dat nauwelijks drie jaren later eene plotse kentering in de uitvoerende werk-wijze mij iets als eene tegen-spraak zou te verduren geven.

Want — het dient andermaal bevestigd — de evolutie van George Minne is er eene van onvergelykelijke, dewijl misschien wel zoo natuurlijke, en in elk geval zeer zeker onbewuste logica. Zij volgt geene liefhebberij, en kent geene grillen. In hierboven aangehaald opstel sprak ik ergens van „fantazie”, waar, in kleine figuurtjes, en als het ware tot tijd-verdrijf, de meester een „Redenaar”. eene „Baadster” boetseerde. — Bij een ander beeldhouwer, en onder de strengsten, roept het woord „Baadster” alleen reeds een beeld op aan werken, die hij allicht nimmer zag en waarvan het goed kan gebeuren, dat zij nimmer bestonden, maar die behooren of konden behooren tot een tijd, tot eene kultuur, tot eene school, waarvan de, misschien gewaande, wezenlijkheid of geest hem onder den arbeid niet verlaten zullen, — tenzij hij ze met opzet verwierp, wat op zijn eigen ontwerp nog schadelijker inwerken kon, dan dat hij de neigingen hadde gevolgd van zijn kennis en zijn keurenden smaak. Niets dergelijks bij George Minne: ook waar tot verpoozing van meer-monumentaal werk eene lossere verbeelding zijne boetseerende vingeren leidt, beheerscht de hem van nature en opleiding opgelegde stijl zijn geest en